

у місцях, де розповсюджене вживання або продаж наркотиків; підтримання дружніх стосунків з особами, які причетні до вчинення злочинів; безпричинна зміна поведінки, настрою, психологічного та фізичного стану; поступова або різка зміна інтересів до навчання, роду занять, кола спілкування; зміна характеру і змісту розмов (часте вживання жаргонів) та ін.; колишнє затримання працівниками поліції, у тому числі з особами, які вчиняють злочини; наявність за місцем мешкання сторонніх предметів, що свідчать про можливість вживання наркотиків (лікарських засобів чи речовин, гумові контрацептиви; обрізки хірургічних рукавичок; препарати, що знижують кислотність шлунку; скріплюючі таблетки; заспокійливі ліки для зняття болю; фольга; йод; перманганат калію; сірка тощо); речі чи предмети заборонені чи обмежені в обігу (зброя, вибухівка, патрони та ін.); перебування на обліку у правоохоронних органах та ін.

Манік Ю.А.,
курсант ФПФОДР
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

Науковий керівник:
Санакосєв Д.Б.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності та спеціальної техніки ФПФПКП
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ГРАБЕЖАМ СУБ'ЄКТАМИ ЇХ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

За даними Генеральної прокуратури України, протягом 2013-2016 років загальна кількість зареєстрованих грабежів становила у середньому 22 377 злочинів. У 2017 році зафіксовано дещо нижчі показники – 18 077 [1]. Тобто, в цілому спостерігаємо тенденцію до зменшення кількості аналізованих злочинів, проте, така ситуація вимагає стримування та, як наслідок, вдосконалення заходів щодо виявлення та розслідування грабежів.

Нами проведено системний аналіз за результатами роботи оперативних підрозділів кримінальної поліції у Дніпропетровській області зі встановлення осіб, причетних до скоєння пограбувань за 2017 рік. Його результати засвідчили, що у провадженні слідчих знаходиться 2 091 кримінальних проваджень за фактами скоєння пограбувань (у 2016 – 3 313), з яких розкрито 989 (у 2016

– 951) злочинів. За кількістю кримінальних проваджень Дніпропетровська область займає 3 місце по Україні.

Як наслідок, потребують удосконалення наявні форми співпраці слідчого з підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України. Важко визначити і зважити частку участі кожного з них у виявленні (ст. 38-41 КПК України), проте сьогодні виявити злочин без використання оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій, пошуково-розвідувальних і організаційно-управлінських засобів і прийомів неможливо. Тому при виявленні та розслідуванні з моменту початку кримінального провадження оперативні підрозділи (ст. 41 КПК) вступають у взаємодію зі слідчим, та виконують доручення про проведення слідчих (розшукових) дій, у т.ч. негласних, набуваючи його статусу [2].

Аналіз практики протидії грабежам, а також наявних наукових розвідок з цього питання засвідчили, що взаємодія слідчого та оперативного працівника має такі ознаки:

1) це передусім, активна цілеспрямована діяльність суб'єктів – слідчих та працівників оперативних підрозділів, до якої можуть залучатися особи, що співпрацюють на конфіденційній основі, представники громадськості, фахівці різних галузей знань тощо;

2) кожен суб'єкт цієї діяльності вживає конкретних заходів (оперативно-розшукові заходи, слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії) у межах, встановлених законом повноважень;

3) це узгоджені за місцем, часом і метою спільні дії двох чи більше суб'єктів, спрямовані на використанні результатів оперативно-розшукових заходів, гласних та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному судочинстві;

4) у спільних планах необхідно передбачати комплекс гласних та негласних слідчих (розшукових) дій у такому порядку, щоб їх проведення було несподіваним для осіб, дії яких перевіряються, їхніх співучасників і мало як найбільший ефект у закріпленні процесуальним шляхом обставин, що підлягають доказуванню відповідно до ст. 91 КПК України;

5) у процесі проведення конкретних оперативно-розшукових заходів, слідчих(розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій необхідно суворо дотримуватися вимог Конституції України, чинного законодавства, принципів оперативно-розшукового, кримінально-процесуального законодавства та кримінального судочинства;

6) дії зазначених суб'єктів мають бути спрямовані на ефективне використання оперативно-розшукової інформації у кримінальному провадженні за допомогою процесуальних засобів [3, с. 184].

У такому разі співпраця слідчого з оперативними працівниками полягає у спільному вивченні оперативних матеріалів та плануванні подальших оперативно-розшукових заходів, гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, що будуть спрямовані на встановлення усіх учасників злочину, докумен-

тування їхньої протиправної діяльності та припинення їхнього задуму на стадії готування чи замаху.

Відповідно, протягом всієї роботи з виявлення та розслідування злочинної діяльності оперативного працівника й слідчого проходить у постійних контактах, а ізоляваність у їхній роботі негативно позначається на результатах розслідування.

Отже зазначимо, що тактично грамотне використання різних форм і напрямків співпраці вказаних суб'єктів дозволить ще до початку кримінального провадження одержати достатню інформацію про злочинну подію, особу, яка готується до вчинення злочину, а також зібрати наявну інформації про злочинну подію. Але у кожному конкретному випадку саме слідчий вирішуватиме, які форми, види і напрямки співпраці будуть застосовуватися під час розслідування кримінального провадження. Слідчий несе відповідальність за якість розслідування кримінального провадження і тому зобов'язаний контролювати виконання своїх доручень оперативними підрозділами.

1. Статистична інформація – Генеральна прокуратура України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.

2. Грібов М.Л. Візуальне спостереження як засіб розслідування розбоїв та грабежів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-6-2014/item/148-vizualne-sposterezhenniaiak-zasib-rozsliduvannia-rozboiv-ta-hrabeziv-hribov-m-l>.

3. Бондаренко А.А. Зміст і форми взаємодії слідчого та оперативно-розшукових підрозділів/ А.А. Бондаренко // Наук. вісник НАВСУ. – 2003. – № 2. – с. 178-184.

Маслій Є.Д.

здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ ТА ПРИДБАННЮ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ АНАЛОГІВ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ГЕНЕЗИСУ

Протидія незаконному збуту та придбаванню наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів віднесена до пріоритетних напрямків діяльності держави.

Перші наукові дослідження присвячені проблематиці протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів були проведені ще за часів Радянського союзу. Однак, аналізуючи емпіричний матеріал, можна констатувати, що у вказаний період часу окреслена проблема-